

تسویه مطالبات ارزی بانک‌ها

زمینه تعیین تکلیف و تسویه بیش از ۲/۸ میلیارد دلار از مطالبات ارزی بانک‌ها توسط بانک مرکزی فراهم می‌شود. به گزارش ایسنا، محمد آرام، معاون ارزی بانک مرکزی گفت: سرانجام هشت سال پس از ابلاغ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور در سال ۱۳۹۴، تعهدات ارزی موضوع ماده (۴۶) قانون مزبور تعیین تکلیف نهایی شد و در مسیر تسویه قرار گرفت؛ در نتیجه این اقدام، زمینه تعیین تکلیف و تسویه بیش از ۲/۸ میلیارد دلار از مطالبات ارزی بانک‌ها توسط بانک مرکزی فراهم می‌شود. او تصریح کرد: از اواخر سال گذشته با اهتمام ارکان مختلف بانک مرکزی و به‌ویژه هیئت‌عامل و رئیس کل محترم بانک، تعیین تکلیف نهایی این موضوع مهم و تأثیرگذار بر وضعیت مالی بانک‌ها و تعداد زیادی از شرکت‌ها و بازگشتان فعال در حوزه تجارت خارجی در اولویت این بانک قرار گرفت.

پروانه استاندارد اجباری خدمات پس از فروش خودرو

نخستین پروانه استاندارد اجباری خدمات پس از فروش خودرو در کشور صادر شد. به گزارش ایسنا، محمدحسین طاهری، مدیرکل استاندارد استان تهران از صدور نخستین پروانه استاندارد اجباری خدمات پس از فروش خودرو در کشور خبر داد. طاهری گفت: با اجرای اجباری استاندارد خدمات پس از فروش خودرو، نخستین پروانه استاندارد در این خصوص، توسط اداره کل استاندارد استان تهران صادر شد. وی گفت: استاندارد خدمات پس از فروش خودرو براساس استاندارد ملی ایران به شماره ۱۹۱۱۷ از تاریخ ۱۳ آبان ۱۴۰۲ اجباری شد و مطابق ماده ۱۵ قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد، هر گاه اجرای استاندارد کالا یا خدماتی مشمول مقررات استاندارد اجباری باشد، تولید، توزیع، تمرکز و عرضه آن کالا یا خدمت بدون مجوز استاندارد ممنوع است و با متخلف مطابق ماده ۴۰ قانون مذکور بر خود می‌شود. طاهری اضافه کرد: با تصویب شورایعالی استاندارد، تعیین حداقل سطح کمی و کیفی خدمات مشمول مقررات استاندارد اجباری شد.

۱۲ درصد از واحدهای شهرک‌های صنعتی را کد هستند

در حال حاضر ۱۲ درصد از واحدهای شهرک‌های صنعتی را کد هستند. به گزارش ایسنا، فرشاد مقیمی، مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی از تدوین بسته حمایتی در بخش صنعت، معدن و تجارت خبر داد و گفت که در حال حاضر ۱۲ درصد از واحدهای شهرک‌های صنعتی را کد هستند. مقیمی در نشست خبری دهه تولید و تجارت اظهار کرد: با همکاری ۱۵ دستگاه اجرایی، بسته حمایتی و تشویقی از بخش صنعت، معدن، تجارت و حوزه کسب و کار تدوین شده و روز دهم تیرماه رونمایی خواهد شد. به گفته این مقام مسئول در حال حاضر نسبت واحدهای را کد به کل واحدها به کمتر از ۱۲ درصد رسیده است. این عدد پیش از این حدود ۱۷ درصد بود. بر این اساس از مجموع بیش از ۵۴ هزار واحد صنعتی در شهرک‌های صنعتی، ۶۸۵۰ واحد را کد در شهرک‌های صنعتی وجود دارد. وی با بیان اینکه برنامه‌ریزی شده تا پایان سال ۱۹۰۰ واحد را کد احیا شود، گفت: همچنین ۱۵۰۰ واحد و طرح تحت تملک بانک‌ها هستند.

نشانه‌گیری طبقه متوسط

هم‌میهن‌ایراداتی که در ساختار قانون مالیات بر عایدی سرمایه وجود دارد را بررسی می‌کند

مریم رحیمی

خبرنگار اقتصادی

در بودجه سال جاری، درآمدهای مالیات رشدی بیش از ۴۶ درصد داشته است. درآمدهای مالیاتی نسبت به آخرین بودجه در دولت پیش نزدیک به چهار برابر شده است. در این میان، اقسام مختلفی از مالیات نیز به چشم می‌خورد که مالیات بر عایدی و مالیات بر ارزش افزوده، بحث‌برانگیزترین آنان بوده‌اند. طرح مالیات بر عایدی سرمایه، حداقل در ۱۵ سال گذشته محل مناقشه و بحث و نظر بوده است اما سال گذشته بالاخره در مجلس تصویب شد و اوایل همین سال هم با رفع ایرادهای شورای نگهبان برای تأیید نهایی به این نهاد ارسال شد تا در نهایت برای اجرا، ابلاغ شود. با وجود اینکه اقسام مختلف مالیات، ابزارهایی برای سیاست‌گذاری نفی و ابجایی شناخته می‌شود اما برخی کارشناسان معتقدند که نقدهای بسیار جدی بر این نوع از مالیات‌گیری مطرح است. دولت اذعان می‌کند که با طرح مالیات بر عایدی به دنبال مقابله با سوداگری و سفته‌بازی است اما آن‌طور که به نظر می‌رسد، تناقضاتی بسیار محسوس در سیاست‌های صنعتی، پولی و مالی دولت به چشم می‌خورد. زمانی که تورم سال گذشته رکورد زده و سیاست‌های اقتصای بانک مرکزی، تشنگی واحدهای تولیدی و صنعتی را به سرمایه در گردش بیش از همیشه کرده، افزایش ۴۶ درصدی مالیات‌ها، دست‌اندازی جدی در بازار است؛ چرا که هر دو طرف عرضه و تقاضا را تحت‌تأثیر منفی خود قرار خواهد داد. یک روی سکه افزایش مالیات کم‌جان کردن حضور بخشی از سرمایه‌داران در بازارها و اقتصاد است و یک روی دیگر سکه، افزایش درآمد دولت برای جبران بخشی از کسری بودجه. این گزارش که در نگارش آن از مشورت و راهنمایی **میثم رادپور، کارشناس اقتصادی** استفاده شده، توضیح می‌دهد بر خورد با سفته‌بازان چگونه راه فراری برای سیاستمداران ایجاد کرده و چرا مالیات بر عایدی سرمایه نمی‌تواند به هدفی که در ظاهر برای آن تعریف می‌شود نیست دست یابد. برای تکمیل این گزارش و گرفتن نقطه‌نظرات دولت با سازمان مالیاتی نیز تماس گرفتیم اما به رغم ارسال سوالات تا لحظه تنظیم این گزارش پاسخی از این سازمان دریافت نکردیم.

▼ درباره طبقه متوسط

ارسطو، در کتاب سیاست خود، می‌گوید: «آن‌شکل است که بهترین جامعه سیاسی توسط شهروندان طبقه متوسط تشکیل می‌شود؛ احتمالاً آن دولت‌هایی به خوبی اداره می‌شوند که طبقه متوسط در آنها بزرگ و در صورت امکان از دو طبقه دیگر یا به هر حال از هر یک به تنهایی قوی‌تر است.»

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلسی که مالیات بر عایدی را تصویب کرد، در دفاع از آن گفته بود که «این قانون تنها یک درصد از افراد جامعه را شامل می‌شود؛ آن‌ها هم کسانی هستند که به قصد سوداگری و دلالت اقدام به خرید حجم وسیعی از طلا، ارز، سکه و منزل مسکونی یا خودرو کرده‌اند و خود عامل وارد شدن فشار بر زندگی عموم مردم هستند. این مالیات در اصل، مالیات بر سوداگری، سفته‌بازی برای ایجاد آرامش در بازار و کُند کردن تیغ سوداگران است.»

مالیات بر عایدی سرمایه می‌تواند ابزار مهمی برای کنترل سوداگری باشد اما مشروط بر آن‌که در قانون پیش‌بینی‌های درستی برای مصادیق مالیات بر عایدی انجام شده باشد. در قانونی که امروز برای عایدی سرمایه به تصویب رسیده، گویی یک‌درصدی‌ها کنار گذاشته و معاف شده‌اند. در جایی از قانون مالیات عایدی، کسی که خودش و خانواده‌اش چهار ملک داشته باشند، از پرداخت این مالیات معاف هستند؛ یعنی به آن‌ها مالیات بر عایدی سرمایه تعلق نمی‌گیرد. اما افرادی که برای حفظ ارزش پول، ممکن است اقدام به خرید طلا و ارز کنند، باید این مالیات را بپردازند. این مالیات بر همه

میثم رادپور کارشناس اقتصادی:

در هیچ جای دنیا بر مبنای خرید و فروش ارز، طلا یا خودرو مالیات بر عایدی سرمایه گرفته نمی‌شود. بیشترین توجه مالیات بر عایدی سرمایه در دنیا، بر بازار سهام است که در این قانون معاف شده است. درست است اوضاع بورس خوب نیست و سودی نمی‌دهد اما چهار ماه اول سال ۱۳۹۹ اندازه کل کسری این دو سه سال بودجه دولت، عده‌ای در بورس سود کردند. هزینه چندین برابر شدن شاخص بورس، یک عده بزرگ مالباخته و به نفع یک عده کوچک مطلع بود. اگر در آینده هم این اتفاق تکرار شود، طبق این قانون قرار نیست مالیاتی گرفته شود.

▼ مالیات؛ بله یا خیر؟

با این همه، مالیات، امر نامبارکی نیست: مالیات یکی از ابزارهای اصلی سیاست اقتصادی دولت به‌شمار می‌رود. دولت با تنظیم مالیات، بخش مهمی از سیاست‌های مالی خود را سامان می‌دهد. آنچه مالیات را همواره از نظر دولت دور نگه داشته، درآمدهای راحت الوصول نفتی بوده است. هرگاه در آمدنفتی در وضعیتی عادی

قرار داشته، دولت تر جیح داده تا به هیچ قشری کوچک‌ترین فشاری از جناحش وارد نشود و به توزیع منابع زیرزمینی پرداخته است. در مقابل، هرگاه دولت در فشار درآمدهای نفتی قرار گرفته، توجهش به بخش مغفول مانده جلب شده است. اکنون که به دلیل قزم شدن شاخص‌های کلان، اقتصادی، نابرابری در دهک‌های مختلف درآمدی تشدید شده و علاوه بر نابرابری درآمدی، نابرابری ثروت نیز به یکی از بدترین وضعیت‌های خود رسیده است، بیدار کردن این ابزار ضروری است. این ابزار فارغ از کارکردهای کلان، در سطح خرد می‌تواند به عنوان ابزارهای تخصیص و توزیع به کار گرفته شود. با تکیه بر پایه مالیاتی، می‌توان ثروتمندان را شناسایی و توزیع بخشی از منابع به سمت گروه‌های کم‌برخوردار را آغاز کرد.

▼ تجربه کشورهای دیگر از مالیات بر عایدی

یکی از متأخرترین انواع مالیات‌های وضع شده در جامعه، برای اشخاص حقیقی و حقوقی «مالیات بر افزایش ارزش» یا «مالیات بر سود سرمایه» است که به اختصار CGT (Capital Gains Tax) گفته می‌شود. بر همین اساس در بسیاری از کشورها اگر این دارایی‌ها جزو ابزار تولید محسوب شوند (مسکن سازان) یا ملک اول و محل سکونت اشخاص باشند از آن معاف می‌شوند. بدیهی است در این کشورها اگر ملک اول اهدافی جز کاربری مسکونی پیدا کند نیز مشمول این مالیات می‌شود. محدودیت‌های دیگری نظیر مساحت ملک، حداقل میزان افزایش ارزش و مسافتی مشابه نیز در مشمول یا معاف شدن از این نوع مالیات مؤثر است. مثلاً در انگلستان ملک اول به شرطی معاف از CGT است که هم محل سکونت باشد، هم کاربری دیگری جز مسکونی نداشته باشد و هم مساحت کل آن زیر پنج هزار متر باشد. حد مساحت ملک برای کشورهای مختلف متفاوت است یا می‌تواند وابسته به ارزش ملک باشد. تنوع پرداخت این مالیات نیز با توجه به جنبه عدالت‌محوری وضع آن در کشورهای مختلف، متفاوت است. در همان کشور انگلستان برای سال مالیاتی ۲۰۲۴-۲۰۲۵، نرخ مالیات بر عایدی سرمایه برای مالیات‌دهندگان با نرخ‌های پایین بین ۱۰ درصد تا ۱۸ درصد و برای مالیات‌دهندگان با نرخ بالاتر یا مازاد، بین ۲۰ درصد تا ۲۴ درصد تعیین شده است.

در ایالت کالیفرنیا فرمول محاسبه در ترکیبی از ارزش ملک و درآمد بهره‌بردار آن (به تفکیک مجرد، متاهل، سرپرست خانوار و...) تعیین و در قالب یک جدول به شهروندان اعلام می‌شود.

حالا در کشور مانیز موضوعیت این مالیات بر سر زبان‌ها افتاده. پیشینه طرح حاضر قدمتی چندساله دارد، ریشه‌های آن به دهه ۴۰ خورشیدی بازمی‌گردد. در ماده ۲۲ از بخش درآمد املاک در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۴۵، تفاوت قیمت خرید و فروش ملک به عنوان یک نوع درآمد و عایدی محسوب و مشمول مالیات شد. حدود ۲۰ سال بعد، گام‌های نخستین در تغییرات قانون مالیات مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ و تعیین مالیات مشابهی در ماده ۳ ذیل فصل موسوم به مالیات سالانه املاک برداشته شد، که براساس آن، به نسبت ارزش ملک با کف دو میلیون تومان (پایین تر معاف از مالیات) نرخ‌هایی بین دو درصد تا هشت درصد ارزش سالانه آن (موضوع ماده ۶۴ قانون مورد اشاره) را به عنوان مالیات تعیین می‌کرد. البته بعدها در ۱۳۷۷/۱۱/۱۳۸۰ این مواد به همراه چند ماده دیگر از جمله فصول دوم و سوم قانون مذکور یعنی مالیات مستغلات مسکونی خالی و مالیات بر اراضی بایر منسوخ شد. در خرداد سال ۱۳۸۸ دولت وقت مصوبه‌ای برای اخذ مالیات از بخش دولتی مسکن کشور ابلاغ کرد که مصوبه مذکور نیز براساس نامه رئیس وقت مجلس شورای اسلامی لغو شد. قدم بعدی از سوی وزارت امور اقتصادی و دارایی در سال ۱۳۹۱ برداشته شد که در نتیجه آن دولت دهم با لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم، مالیات بر عایدی سرمایه را به مجلس ارائه داد. این لایحه در سال ۱۳۹۳ در صحن علنی مجلس شورای اسلامی مطرح شد، اما مورد تأیید قرار نگرفت و با نامه وزیر وقت راه و شهرسازی و حمایت رئیس وقت مجلس، بند مربوطه حذف شد. در تیرماه ۱۳۹۷ طرح قانون مالیات بر عایدی سرمایه در حوزه املاک مجدداً از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی و با جمع‌آوری بیش از ۱۰۰ امضا ارائه و مقرر شد در صورت تصویب به قانون مالیات‌های مستقیم، با عنوان ماده ۶۰ اضافه‌شود.

پس از بررسی این طرح در کمیسیون اقتصادی مجلس، در آبان ماه همان سال با کلیات آن موافقت شد؛ اما در جریان بررسی جزئیات، طرح مذکور به دلیل وعده ارائه لایحه جامع از سوی دولت وقت متوقف شد. البته لایحه مورد انتظار نیز هرگز ارائه نشد و طرح مربوطه هم به دلیل اتمام دوره مجلس به پایگانی سپرده شد.

با آغاز به کار مجلس یازدهم بار دیگر بحث مالیات بر عایدی سرمایه در خرداد ۱۳۹۹ مطرح و طرح پیشنهادی پس از برگزاری جلسات کارشناسی در کمیته‌های تخصصی مجلس در دی‌ماه ۱۳۹۹ تصویب شد که در صف بررسی صحن علنی قرار گرفت.

